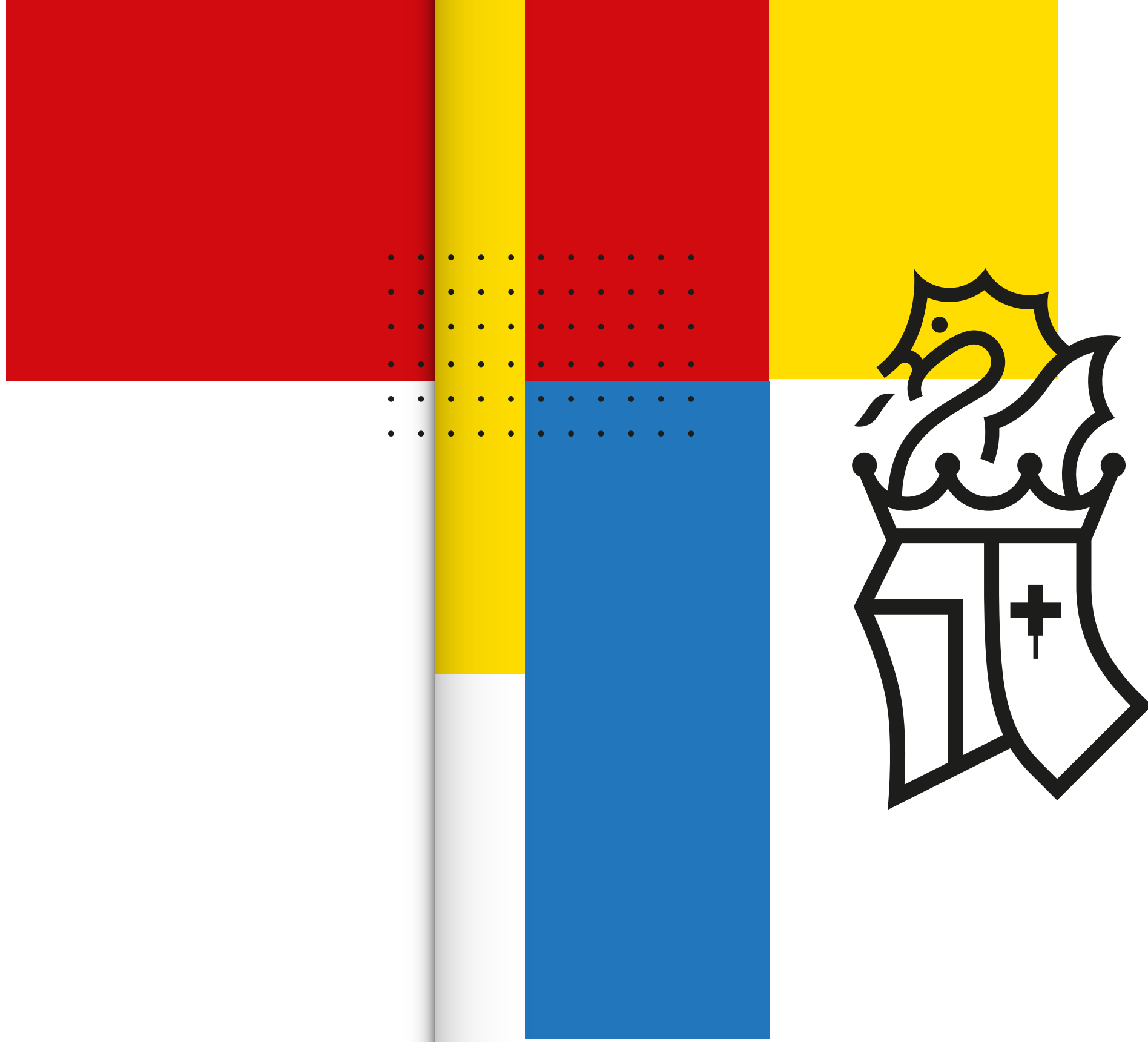

Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana

en lectura fàcil

València, 2019

Edita:

Deganat Autonòmic dels Registradors de la Propietat,
Mercantils i de Béns Mobles de la Comunitat Valenciana.
Centre d'Estudis Registrals.

Plaça de la Reina, 5 / 46003 València
www.registradorescomunidadvalenciana.org

Coordinadors: Begoña Longás Pastor i Vicente Domínguez Calatayud

Adaptació a Lectura Fàcil / textos / traducció: Vicente Küster Santa-Cruz

Direcció editorial i producció:

Contenido ideas de comunicació S.L.

Validació cognitiva de l'obra:

RED
SANAMENTE

Dinamitzadors:

- Rosario Tomás Maciá. Directora del Centre de Rehabilitació i Integració social de Villena i coordinadora de RED SANAMENTE .
- Mercedes López Sarrió. Responsable del programa d'estimulació cognitiva de RED SANAMENTE.

Validadors:

- Juan Ramón Ruiz Navarro
- Daniel Galera Martínez
- Francisco José Pérez Amorós
- David Fernández Sánchez
- Rosa Vidal Blanes
- Bienvenida Abellán Azorín

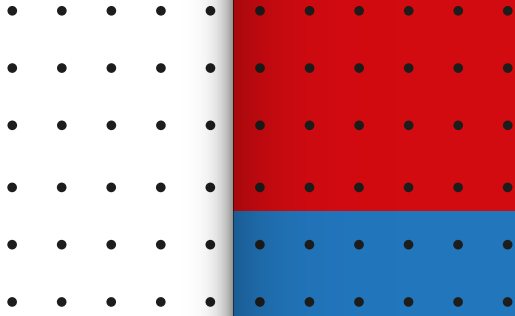
Imatges: Alberto Sáiz, arxiu de Les Corts, Tribunal de les Aigües, Tourist Info Simat de la Valldigna, European Union (Comité Europeu de les Regions), Congrés dels Diputats, Tribunal Constitucional.

© dels textos: el seu autor.

© de les fotografies: els seus autors.

© de la present edició:

Deganat Autonòmic dels Registradors de la Propietat,
Mercantils i de Béns Mobles de la Comunitat Valenciana.

Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana

en lectura fàcil

Edita:

Patrocina:

Índex

Introducció	06
Preàmbul	08
Títol 1. La Comunitat Valenciana	12
Títol 2. Els drets dels valencians i valencianes	16
Títol 3. La Generalitat	22
Capítol primer: La Generalitat	22
Capítol segundo: Les Corts Valencianes o Les Corts	23
Capítol tercero: El President de la Generalitat	28
Capítol cuarto: El Consell	30
Capítol quinto: L'Administració de Justícia	32
Capítol sexto: Altres institucions de la Generalitat	37
Capítol séptimo: Règim Jurídic	39
Títol 4. Les competències	42
Títol 5. Relacions amb l'Estat i altres comunitats autònomes	50
Títol 6. Relacions amb la Unió Europea	52
Títol 7. Acció exterior	54
Títol 8. Administració local	56
Títol 9. Economia i Hisenda	60
Títol 10. Reforma de l'Estatut	70

Introducció

Lectura Fàcil:

és una manera de fer comprensibles els textos. Explica les coses de manera senzilla, perquè totes les persones puguem entendre-ho.

Comunitat autònoma:

els territoris o regions espanyoles amb una història i cultura comuna poden unir-se per a formar una Comunitat Autònoma.

Competència:

capacitat o poder per a fer alguna cosa, exercir una funció o desenvolupar una labor concreta.

Comunitat Valenciana:

les províncies d'Alacant, Castelló i València es van organitzar oficialment com a comunitat autònoma l'any 1982, en aprovar-se el seu Estatut d'Autonomia.

Constitució Espanyola: és

la llei més important del país i serveix per a tots els espanyols. Tots els poders públics i tots els ciutadans tenen l'obligació de respectar-la. Es va aprovar l'any 1978.

Estàs llegint una versió en **Lectura Fàcil** de l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana.

L'Estatut d'Autonomia **és la llei més important d'una comunitat autònoma.**

L'Estatut recull temes molt importants, com l'organització del govern de la comunitat, les **competències** que té, el nom de la comunitat autònoma, els símbols que la diferencien d'altres regions, les funcions dels seus càrrecs i representants, o els drets i deures dels ciutadans i les ciutadanes.

Espanya està formada per **17 comunitats autònomes**. Cadascuna d'elles té el seu propi Estatut. Aquest és l'Estatut d'Autonomia de la **Comunitat Valenciana**, la qual cosa significa que només és vàlid per a aquesta comunitat.

Tots els Estatuts han de respectar i complir la **Constitució Espanyola**.

Preàmbul

Autogovern: capacitat
per a governar-se
a si mateix.

Autonomia:
capacitat per a actuar
amb independència.

Competències noves:
capacitats, funcions o
labors desenvolupades
per la comunitat
autònoma, que abans
corresponien a l'Estat.

La Comunitat Valenciana naix pel desig dels seus habitants
de tindre un **autogovern** i una **identitat pròpia**.

Això va ser possible després d'aprovar-se la Constitució Espanyola,
que reconeixia el **dret a l'autonomia**.

L'Estatut va permetre al poble valencià
recuperar l'autogovern i les seues institucions pròpies.

En concedir-li **competències noves**,
va afavorir el desenvolupament polític, econòmic, cultural i social
de la Comunitat Valenciana.

Des de la seua aprovació, l'Estatut ha millorat la qualitat de vida
dels valencians i les valencianes,
en generar un **important progrés**.

L'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana està recollit en la **Llei Orgànica 5/1982 d'1 de juliol**, aprovada per les Corts Generals espanyoles. Anys més tard es va reformar i va ser substituïda per la **Llei Orgànica 1/2006 de 10 d'abril**.

La llei que recull l'Estatut d'Autonomia valencià està formada per diversos apartats:

- **Preàmbul:** Explica per què és necessària aquesta llei.
- **Títols:** Son els temes sobre els quals tracta la llei. Aquesta llei té un total de **10 títols**. Algun d'ells pot estar dividit al mateix temps en capítols.
- **Articles:** Són les normes i acords que aproven **Les Corts o Parlament valencià**. En aquesta llei hi ha **81 articles** i tots van numerats.
- **Disposicions addicionals, transitòries i finals:** Són els apartats que van després dels articles i expliquen altres acords de Les Corts, per exemple quan i com entra en vigor aquesta llei.

Les Corts o Parlament valencià:

espai on es reuneixen les persones que hem elegit en unes eleccions per a representar a tots els valencians i valencianes. Aqueixes persones són les que fan i voten les lleis.

Generalitat: és el conjunt de les institucions d'autogovern de la Comunitat Valenciana. També es diu Generalitat Valenciana.

Acció Exterior: capacitat per a relacionar-se amb altres regions o països.

Administració Local: conjunt d'organismes i entitats públiques que s'encarreguen d'administrar les províncies i els municipis.

Aquests són els **10 títols o temes** sobre els quals tracta l'Estatut d'Autonomia valencià:

- **El Títol 1** defineix el territori de la Comunitat Valenciana, la seua bandera, la seua seu i la llengua pròpia.
- **El Títol 2** recull els drets dels valencians i valencianes.
- **El Títol 3** està dedicat a la **Generalitat** i les seues institucions.
- **El Títol 4** explica les competències que té la Generalitat.
- **El Títol 5** detalla les relacions de la Comunitat Valenciana amb l'Estat espanyol i altres comunitats autònomes.
- **El Títol 6** recull les relacions amb la Unió Europea.
- **El Títol 7** desenvolupa l'**Acció Exterior**.
- **El Títol 8** està dedicat a l'**Administració Local**.
- **El Títol 9** descriu tot el relacionat amb l'Economia i la Hisenda valencianes.
- **El Títol 10** tracta sobre la reforma de l'Estatut.

TÍTOL 1

La Comunitat Valenciana

El Títol 1 defineix el territori de la Comunitat Valenciana, la seua bandera, la seua seu i la llengua pròpia.

Article 1. Comunitat Valenciana

El poble valencià, antic Regne de València s'organitza en **comunitat autònoma** dins d'Espanya, com a resultat de la seua identitat històrica i amb el nom de Comunitat Valenciana.

La Comunitat Valenciana naix de la voluntat d'autogovern del poble valencià i es regeix per aquest Estatut d'Autonomia.

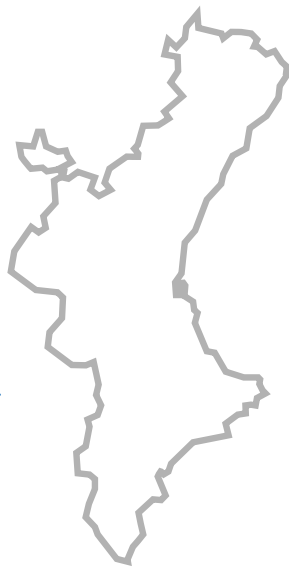
En ser també una regió europea, la Comunitat Valenciana assumeix i defensa els valors europeus, així com la defensa dels drets de tots els ciutadans.

Article 2. Territori

La Comunitat Valenciana abasta els territoris de les seues tres províncies: **Alacant, Castelló i València.**

Mapa de la
Comunitat
Valenciana

Article 3. Valencians i valencianes

Totes les persones que viuen en la Comunitat Valenciana són **ciutadans valencians.**

També es consideren ciutadans valencians els espanyols que viuen a l'estranger i tenien el seu últim domicili en la Comunitat Valenciana abans d'anar-se a viure fora.

Els ciutadans europeus que resideixen en la Comunitat Valenciana tenen els mateixos drets que els valencians, encara que no tinguen nacionalitat espanyola.

Article 4. Símbols oficials

La bandera oficial de la Comunitat Valenciana és 'la senyera'.

Està composta per quatre barres roges sobre fons groc i una franja blava vertical que va de dalt a baix.

◀ Palau de la
Generalitat Valenciana.

Article 5. Seu i capital

La seu de la **Generalitat** és el **Palau de la Generalitat**.
Està situat a la ciutat de València.

Article 6. Llengües oficials

Les **dues llengües oficials** de la Comunitat Valenciana són el **valencià** i el **castellà**.

El valencià és la llengua pròpia dels ciutadans de la Comunitat Valenciana.

L'Acadèmia Valenciana de la Llengua és la institució oficial que s'encarrega de regular l'idioma valencià.

Generalitat:
conjunt d'institucions d'autogovern de la Comunitat Valenciana. També dita Generalitat Valenciana, és qui governa la Comunitat Valenciana.

Article 7. Lleis pròpies

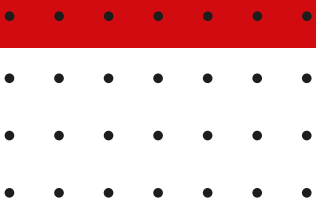
El govern valencià tractarà de recuperar el **dret civil foral valencià**, recollit en els **Furs** de l'antic Regne de València, per a ampliar les seues competències legals en alguns temes.

Sempre des del respecte a la Constitució Espanyola i a la realitat social i econòmica valenciana.

Les normes i lleis de la Generalitat s'apliquen en el territori de la Comunitat Valenciana.

Dret civil foral valencià:
és el conjunt de lleis i normes que constitueixen el dret propi dels valencians.

Furs: els Furs eren un conjunt de normes de la vida comuna que el rei Jaume I va donar a la ciutat de València quan la va conquerir. Són un total de 9 llibres que recullen el dret civil foral valencià.

TÍTOL 2

Els drets dels valencians i valencianes

El Títol 2 recull els drets dels valencians i valencianes.

Article 8. Drets i obligacions dels valencians

Els valencians i valencianes tenen uns drets, llibertats i obligacions que estan reconeguts en la Constitució Espanyola i en les lleis europees i internacionals, com per exemple la Declaració Universal dels Drets Humans.

Els poders públics valencians han d'assegurar la protecció d'aqueixos drets, i el compliment de les obligacions.

Article 9. Mateixos drets

Els valencians i valencianes tenen dret a una bona gestió de les **administracions públiques** valencianes i les seues institucions.

La Generalitat ha de garantir que **tots els ciutadans siguen tractats de la mateixa manera** i tinguen els mateixos servicis i drets.

Tots els valencians tenen dret a participar en la vida política, econòmica, cultural i social de la Comunitat Valenciana.

Administracions públiques:
conjunt d'òrgans de l'Estat i del Govern espanyols, així com de les diferents comunitats autònomes espanyoles. Gràcies a l'Estatut, la Comunitat Valenciana té administracions públiques pròpies.

Article 10. Drets socials

La Generalitat té l'obligació de defendre i promoure els drets socials dels valencians.

Entre ells:

- La defensa de la família
- La protecció dels menors
- La igualtat d'oportunitats per a les persones amb discapacitat
- La participació dels joves en el desenvolupament polític, social, educatiu o econòmic
- La protecció dels majors i persones dependents
- L'ajuda als més necessitats
- La igualtat de drets d'homes i dones
- La protecció contra la violència masclista o d'un altre tipus
- L'atenció social als immigrants que viuen en la Comunitat.

Article 11. Igualtat d'oportunitats

La Generalitat Valenciana ha d'assegurar que **homes i dones** puguen participar en la vida social, familiar i política sense avantatges ni privilegis, en **igualtat de condicions**.

Per a això, ha de garantir també la **compatibilitat** entre la vida familiar i el treball.

Compatibilitat:
és la capacitat per a compaginar les obligacions del treball amb la família i la cura dels nostres familiars.

◀ Detall d'una
falla

Article 12. Defensa del propi

La Generalitat defensa la **identitat, els valors i interessos propis del poble valencià**.

Protegeix sempre la riquesa cultural, científica i artística de les tres províncies que formen el territori valencià.

Article 13. Discapacitat

Totes les persones amb algun tipus de discapacitat tenen dret a **prestacions o ajudes públiques** que els ajuden a integrar-se en la societat i a viure de forma autònoma i digna.

Els edificis i instal·lacions públiques han d'adaptar-se a les necessitats especials de mobilitat d'aquestes persones.

Article 14. Catàstrofes naturals

Totes les persones víctimes d'una catàstrofe natural que hagen patit algun tipus de danys tenen dret a rebre una **assistència pública**.

Article 15. Ajudes als més necessitats

Els valencians amb menys recursos o en situació de pobresa tenen dret a rebre una **ajuda pública** per part de la Generalitat Valenciana.

Article 16. Dret a un habitatge

La Generalitat Valenciana ha de garantir el **dret a un habitatge digne** a tots els ciutadans i ciutadanes valencians, especialment als més desprotegits.

◀ Vinyes en la zona
de Fontanars.

Article 17. Dret a un entorn sa

Els valencians i valencianes tenen dret a disposar de l'**aigua de qualitat** que necessiten per al seu consum i per a poder desenvolupar les seues activitats econòmiques i socials.

Tota persona té dret a gaudir d'un **entorn sa, segur i ecològic**.

La Generalitat té obligació de protegir el **medi ambient**.

Article 18. Sector agrari

El sector agrari és un dels més importants de la Comunitat per la seua tradició, cultura i pes en l'economia de la regió.

Per això, els poders públics han de protegir aquest sector de forma especial, assegurar el seu desenvolupament i garantir els **drets d'agricultors i ramaders**.

▶ Mapa de les tres
províncies de la
Comunitat Valenciana

Article 19. Equilibri territorial

El **desenvolupament** de la Comunitat Valenciana ha d'estar **ben repartit entre les seues 3 províncies**. A més, ha de ser **equilibrat i sostenible** perquè cobrisca per igual tot el seu territori.

Perquè això siga possible, la Generalitat ha de facilitar la innovació, l'accés a les noves tecnologies, la formació contínua, la producció sostenible i una ocupació estable i de qualitat.

Sostenible:
que pot romandre o
conservar-se en el temps,
en ser compatible
amb els recursos propis
de què disposa.

TÍTOL 3

La Generalitat

El Títol 3 està dedicat a la Generalitat i a les seues institucions.

CAPÍTOL PRIMER **LA GENERALITAT**

Article 20. La Generalitat

La Generalitat està composta pel **conjunt d'institucions d'autogovern que existeixen en la Comunitat Valenciana.**

Entre elles estan **Les Corts**, el **President** i el **Consell**.

Altres institucions de la Generalitat són també:

- La Sindicatura de Comptes
- El Síndic de Greuges
- El Consell Valencià de Cultura
- L'Acadèmia Valenciana de la Llengua
- El Consell Jurídic Consultiu
- i el Comité Econòmic i Social.

CAPÍTOL SEGON **LES CORTS O LES CORTS VALENCIANESS**

Article 21. Les Corts Valencianes

Les Corts Valencianes **són les encarregades de dictar les lleis** i normes que afecten els habitants de la Comunitat.

La seu de Les Corts o Corts Valencianes està a **València**, en l'edifici del Palau dels Borja.

Article 22. Funcions de Les Corts

Les **funcions** més importants de les Corts Valencianes són:

- Aprovar els pressupostos de la Generalitat.
- Controlar l'acció del govern valencià.
- Elegir al president de la Generalitat.
- Presentar propostes de lleis al Congrés i demanar al govern espanyol que les accepte.
- Demanar que s'anul·le una llei quan crega que no s'ha respectat la Constitució.
- Nomenar als senadors i senadores valencians que han de defensar els interessos de la Comunitat Valenciana a Espanya.

◀ Exterior i interior de
l'edifici de Les Corts.

Article 23. Diputats o diputades

Les Corts Valencianes estan formades per **99 diputats** o més.
Tots ells són triats pels ciutadans de la Comunitat
en les eleccions autonòmiques.

Els diputats i diputades han de viure en la Comunitat
i ser presentats per un partit polític.

Tots els diputats estan protegits per la llei.
Mentre exerceixen el seu càrrec,
només poden ser detinguts si cometen un delictes greu.

Cada 4 anys, coincidint amb les **eleccions autonòmiques**,
canvien els diputats que componen Les Corts.

En alguns casos el canvi pot produir-se abans
si el president de la Generalitat Valenciana
decideix convocar noves eleccions.

**Eleccions
autonòmiques:**
els ciutadans de les
comunitats autònomes
espanyoles trien als
membres dels seus
parlaments regionals
en unes eleccions que
se celebren
cada quatre anys.

Article 24. Llei Electoral Valenciana

La Llei Electoral Valenciana regula com es formen Les Corts.
Per a aprovar-la, és necessari que la voten almenys
dues terceres parts dels diputats.

Aquesta llei s'encarrega de distribuir els diputats per províncies
i que aqueix repartiment siga equilibrat respecte a la població.

Article 25. Funcionament de Les Corts

Les Corts nomenen al seu **President**, a la **Mesa** i a una **Diputació Permanent**.
També aproven el Reglament, els Estatuts de Govern i el Règim Intern de Les Corts.

Les Corts poden funcionar de forma conjunta o a través de **comissions**.

Les Corts es reuneixen de forma periòdica o extraordinària. Totes les seues sessions són públiques, excepte les que especifique el Reglament de Les Corts.

Sempre que no es diga el contrari, **tots els acords es prenen per majoria simple**.
És necessari que estiguen presents més de la meitat dels diputats i diputades.

Les lleis de la Generalitat es publiquen en castellà i valencià en el Diari Oficial de la Generalitat Valenciana, i també en el Butlletí Oficial de l'Estat.

Comissions:

xicotets grups de treball que es creen per a abordar i debatre algun tema concret. Estan formades per experts en aqueix tema.

Majoria simple:

quan una proposta obté més vots que una altra, encara que no haja rebut el suport de tots els votants.

Article 26. Promulgar lleis

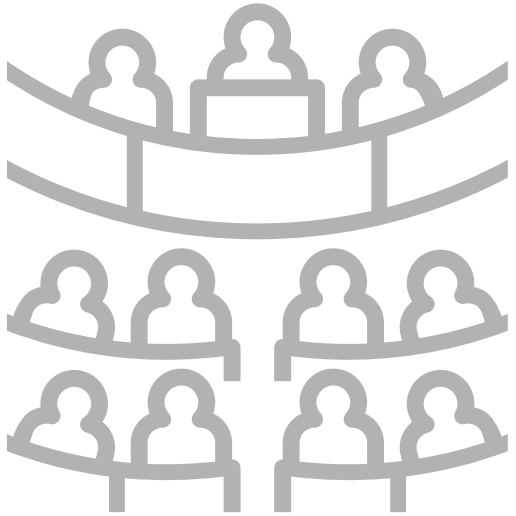
El Reglament de Les Corts diu que **la iniciativa per a promulgar lleis correspon a Les Corts i al Consell**.

En el cas de Les Corts, es fa a través dels grups parlamentaris, els diputats o diputades.

El Reglament de Les Corts inclou també la possibilitat de legislar a través d'una **iniciativa popular**.

Iniciativa popular:

els ciutadans poden proposar una llei, encara que no siguen els representants autoritzats per a això. És necessari que aqueixa proposta de llei reba el suport de almenys 50.000 persones.

CAPÍTOL TERCER

EL PRESIDENT DE LA GENERALITAT

Article 27. El President

El President de la Generalitat és **triat per les Corts Valencianes** entre els seus membres.

Els diferents partits polítics presenten als seus candidats i els membres de Les Corts fan una votació. El que més vots rep és triat President.

Cada quatre anys, quan es renoven Les Corts, es tria nou President.

També es tria nou President si aquest renúncia, dimiteix, mor o perd la confiança de Les Corts.

Article 28. Màxim representant

El President de la Generalitat presideix al mateix temps el Consell o govern valencià.

És el **màxim representant de la Comunitat Valenciana** dins i fora del seu territori.

El President és responsable davant Les Corts de la seua actuació.

Si no compleix amb la seua funció, Les Corts poden aprovar una **moció de censura**, i demanar així la seua dimissió.

Moció de censura:

és la mesura que s'aplica quan la majoria de diputats i diputades de Les Corts no està d'acord amb l'actuació del President.

Perquè s'aprove aquesta moció és necessària la majoria absoluta de vots.

CAPÍTOL QUART
EL CONSELL

Article 29. El Consell

El **Consell** és l'òrgan que governa la Generalitat.

Està compost pel **President** i els **Consellers**.

La seu del Consell està a València,
encara que hi ha organismes i dependències
repartides per tota la Comunitat Valenciana.

Article 30. Qüestió de confiança

El President del Consell,
després de consultar als seus Consellers,
pot demanar a Les Corts una **qüestió de confiança**
o moció de confiança
sobre algun **tema de gran interès**
que tinga conseqüències per a la Comunitat Valenciana.

Consellers:

són les persones triades pel
President de la Generalitat
per a formar part del seu
govern. Cadascuna
s'encarrega d'una àrea
diferent (Sanitat, Educació,
Seguretat o Cultura, per
exemple).

Qüestió de confiança:

eina que té el President per a
comprovar si té el suport de
Les Corts. La utilitza quan ha
de prendre alguna decisió de
gran importància. Per
exemple, una nova llei, una
decisió política important per
a la Comunitat, o un dubte
sobre el seu propi programa
de govern. Pot dir-se també
moció de confiança.

Article 31. Responsabilitat

Els membres del Consell i el propi President
tenen la mateixa **responsabilitat civil** i **penal**
en l'exercici dels seus càrrecs
que els diputats de Les Corts.

Article 32. Recursos davant el Tribunal Constitucional

El Consell pot presentar un **recurs d'inconstitucionalitat**
davant el **Tribunal Constitucional**,
quan entenga que alguna llei
és contrària a la Constitució Espanyola.

Si el Consell creu que alguna llei nacional o d'altres comunitats
incompleix alguna de les lleis de la **Comunitat Valenciana**
o perjudica els interessos dels valencians i valencianes,
pot també plantejar un **conflicte de competència**
davant aqueix mateix tribunal.

Responsabilitat civil:

és l'obligació personal de
reparar els danys causats
a altres persones per
nosaltres mateixos o per
algú que està al nostre
càrrec. La reparació del
mal consisteix quasi
sempre en una
compensació econòmica.

Recurs

d'inconstitucionalitat:

les persones o les
institucions poden acudir
al Tribunal Constitucional
si creuen que una llei o
norma és contrària a la
Constitució. Aquest
Tribunal decideix si
aqueixa llei compleix
o no amb la Constitució.

Conflicte de

competència: és el
conflicte que pot sorgir
entre l'Estat i una
comunitat autònoma,
o entre dues o més
comunitats, en relació a
les seues competències.

CAPÍTOL CINQUÉ

L'ADMINISTRACIÓ DE JUSTÍCIA

Article 33. Tribunal Superior de Justícia de la Comunitat Valenciana (TSJ)

El **Tribunal Superior de Justícia de la Comunitat Valenciana** és el tribunal més important de la Comunitat.

S'encarrega d'organitzar la justícia en tot el territori valencià i de resoldre tots els recursos i qüestions judicials, d'acord amb la Constitució Espanyola.

Article 34. President i membres

El **president** del TSJ és nomenat a proposta del **Consell General del Poder Judicial**, que és l'òrgan de govern dels jutges en tota Espanya.

La Llei Orgànica del Poder Judicial regula com es tria als jutges, magistrats i secretaris del Tribunal Superior de Justícia valencià.

Article 35. Personal de l'Administració de Justícia

A petició de la Generalitat, es convoquen concursos i oposicions per a cobrir les places de **magistrats, jutges, secretaris judicials** i resta de persones que formen part de l'Administració de Justícia en la Comunitat Valenciana.

L'organització i funcionament del **Ministeri Fiscal** correspon només a l'Estat espanyol.

Secretaris judicials:
des de 2015 als **secretaris judicials** se'ls coneix com a **lletrats de l'Administració de Justícia**.

Ministeri Fiscal:
és l'òrgan públic encarregat de defensar l'acció de la justícia i la legalitat, els drets dels ciutadans i l'interés públic. Actua per decisió pròpia o quan algú ho demana. També es diu Fiscalia.

◀ Sessió del Tribunal
de les Aigües de la
Vega de València.

Article 36. Competències de la Generalitat

Per al bon funcionament de la justícia en la Comunitat, la Generalitat Valenciana s'encarrega de:

- Organitzar i administrar els recursos de la Justícia dins de la Comunitat Valenciana, en substitució del Govern de l'Estat.
- Concretar les **demarcacions territorials** dels tribunals, jutjats i audiències valencians. Decideix per exemple el nombre de jutjats que ha d'haver-hi en el territori valencià.
- Col·laborar amb l'Estat en l'organització dels **tribunals tradicionals o de costums**, com per exemple el **Tribunal de les Aigües de València**.

Demarcacions territorials: zones o àrees geogràfiques en les quals es reparteixen els diferents jutjats.

Tribunal de les Aigües de València: tribunal de justícia que resol els conflictes relacionats amb l'ús de l'aigua de reg entre els agricultors de l'horta de València. Funciona des de fa més de mil anys.

Justícia gratuïta: les persones amb pocs recursos tenen dret a ser atesos per un advocat de forma gratuïta. Aquest servei el paga l'Estat o el govern de les diferents comunitats autònomes.

Jurat popular: tribunal en el qual els ciutadans poden participar per a administrar justícia. Està format per nou persones anònimes, triades per sorteig, i un jutge-magistrat que el presideix. És un exemple de participació democràtica directa dels ciutadans en els assumptes públics.

- Aportar a l'Administració de Justícia els mitjans materials, humans i econòmics necessaris per al seu correcte funcionament.
- Organitzar els serveis de **justícia gratuïta** per a ajudar les persones amb menys recursos.

Els valencians i valencianes tenen dret a participar en l'Administració de Justícia com a membres del **Jurat Popular**, intervenint en judicis o processos penals.

Seu del Tribunal Superior de Justícia valencià.

Article 37. Òrgans jurisdiccionals

L'activitat dels jutjats i tribunals de la Comunitat Valenciana inclou:

- Conéixer i resoldre tots els judicis que se celebren en la Comunitat Valenciana.
- Solucionar les qüestions de competència que es produïsquen entre jutjats i tribunals en la Comunitat Valenciana.
- A més, el Tribunal Superior de Justícia valencià és qui estableix la **doctrina** sobre les qüestions relacionades amb el dret civil foral valencià i les normes administratives que afecten només la Comunitat.

Doctrina: opinions dels juristes i tribunals quan interpreten les lleis. El que decideixen es té en compte després en futurs judicis.

CAPÍTOL SISÉ

ALTRES INSTITUCIONS DE LA GENERALITAT

Secció primera: Institucions delegades de Les Corts

Article 38. El Síndic de Greuges

El **Síndic de Greuges**

és la institució designada per Les Corts per a defensar els drets i llibertats dels valencians i valencianes.

Article 39. La Sindicatura de Comptes

La **Sindicatura de Comptes**

és l'òrgan encarregat de controlar el pressupost econòmic i l'activitat financera de la Generalitat Valenciana i de tot el sector públic valencià.

Sección segunda: Institucions consultives
i normatives de la Generalitat

 Article 40. El Consell Valencià de Cultura

El **Consell Valencià de Cultura**
és la institució que aconsella a les institucions públiques
sobre totes les qüestions relacionades amb la cultura valenciana.

 Article 41. L' Acadèmia Valenciana de la Llengua

L' Acadèmia Valenciana de la Llengua
és la institució oficial encarregada de fixar les normes d'ús
de la llengua valenciana.

Totes les administracions públiques valencianes
estan obligades a respectar aqueixes normes.

 Article 42. El Comité Econòmic i Social

El **Comité Econòmic i Social**
és l'òrgan al qual consulta el Consell
per a temes econòmics, soci-laborals i d'ocupació.

 Article 43. El Consell Jurídic Consultiu

El **Consell Jurídic Consultiu**
és la institució pública de consulta en qüestions de lleis.

CAPÍTOL SETÉ
RÈGIM JURÍDIC

 Article 44. Capacitat per a legislar

En els casos en què no hi haja legislació estatal específica,
la Generalitat pot dictar **normes provisionals**
en nombroses matèries,
per exemple en banca i assegurances, energia,
medi ambient, pesca, consultes populars,
 propietat intel·lectual, relacions laborals, museus,
endeutament, o ports i aeroports.

Les Corts poden delegar en el Consell
el poder per a dictar **normes amb categoria de llei**,
que es coneixen amb el nom de Decrets Legislatius.

En casos d'urgència o extrema necessitat,
el Consell pot dictar **decrets llei**
perquè siguen votats en Les Corts.

Decrets llei: normes
amb categoria de llei
que dicta un govern
(central o autonòmic),
sense l'autorització
prèvia del parlament
corresponent. Aquesta
manera de legislar
està reconeguda en la
Constitució per a casos
d'extrema urgència o
necessitat.

Seu del Tribunal
Constitucional

Article 45. Dret propi

El Dret valencià és el que s'aplica en el territori de la Comunitat Valenciana, i té preferència sobre qualsevol altre en els temes de la seua competència.

Quan no puga aplicar-se el Dret valencià s'aplicarà el dret estatal.

Article 46. Facultats i competències

A més de les competències i facultats que recull textualment l'Estatut, la Generalitat assumeix també aquelles altres que estan relacionades amb elles, encara que no es nomenen expressament.

Article 47. Lleis de la Generalitat

Les Lleis de la Generalitat Valenciana només se sotmeten al control de constitucionalitat que exerceix el Tribunal Constitucional.

No poden ser contestades o discutides en la **jurisdicció contenciosa administrativa**.

Els acords, normes reglamentàries i altres actes administratius de la Generalitat sí que poden ser discutits i recorreguts davant la jurisdicció contenciosa administrativa.

Jurisdicció contenciosa administrativa:

organització judicial que resol els conflictes relacionats amb l'actuació de l'Administració pública. La seua funció és controlar la legalitat en l'activitat de l'Administració.

Article 48. Mateixes facultats

Per a exercir les seues competències, la Generalitat té la mateixa capacitat i poder que l'Administració de l'Estat en les seues competències.

TÍTOL 4

Les competències

El Títol 4 explica les competències que té la Generalitat Valenciana.

Article 49. Competència exclusiva

La Generalitat té competència exclusiva en diverses matèries, entre elles les següents:

- Organització de les seues institucions d'autogovern
- Dret civil foral valencià
- Cultura i patrimoni
- Investigació
- Ordenació del territori i urbanisme
- Muntanyes
- Turisme
- Obra pública, carreteres i transports
- Cooperatives i col·legis professionals
- Fundacions
- Servicis socials, joventut i promoció de la dona
- Esports
- Publicitat
- Comerç interior
- Cambres de comerç
- Agricultura
- Justícia
- Seguretat alimentària
- Protecció civil
- Denominacions d'origen
- Noves tecnologies

En exercir aquesta competència, ha de tindre en compte les normes o mandats recollides en alguns articles de la Constitució Espanyola, que ha de respectar.

Article 50. Competència delegada

Segons les Lleis bàsiques de l'Estat, li correspon a la Generalitat desenvolupar i executar lleis en aquests camps:

- Responsabilitat de l'administració de la Generalitat i dels seus ens públics
- Normes que regulen el treball dels empleats públics en la Comunitat
- Concessions administratives
- Ordenació de la banca i els segurs
- Energia
- Protecció del medi ambient
- Ordenació de la pesca
- Legislar sobre les consultes populars en el seu territori.

Article 51. Lleis de l'Estat

A la Generalitat Valenciana li correspon executar la legislació de l'Estat en aquestes altres àrees:

- Relacions laborals
- Propietat intel·lectual i industrial
- Museus, arxius i biblioteques
- Salvament marítim
- Associacions que actuen en la Comunitat Valenciana
- Autorització per a l'endeutament dels ens locals
- Gestió de ports i aeroports quan no els gestiona l'Estat
- Col·laboració en la gestió del **cadastre**.

Cadastre: és un registre administratiu, dependent de l'Estat, en el qual es descriuen les propietats rústiques i urbanes.

Article 52. Altres competències exclusives

Segons la Constitució Espanyola, la Generalitat Valenciana té també la **competència exclusiva en aquests camps:**

- Planificació de l'activitat econòmica de la Comunitat
- Indústria
- Reestructuració de sectors industrials i econòmics
- Sector públic econòmic de la Generalitat.

A més, la Generalitat ha de fomentar la **ciència i la tecnologia** en les empreses, així com la col·laboració entre universitats i altres organismes d'investigació i tecnologia, per a afavorir la investigació, la innovació i el desenvolupament.

La Generalitat és responsable de l'ensenyament en la Comunitat Valenciana.

Article 53. Formació i ensenyament

Una altra competència exclusiva important de la Generalitat és la **regulació de l'ensenyament** en totes les seues fases i modalitats.

La Generalitat té que garantir també el dret de tots els valencians i valencianes a una formació professional adequada i contínua.

Article 54. Centres sanitaris

Una altra de les responsabilitats exclusives de la Generalitat és organitzar i **gestionar els centres sanitaris públics** existents en la Comunitat Valenciana.

Li correspon a la Generalitat desenvolupar i fer complir les lleis generals sobre seguretat social i sobre productes farmacèutics, així com gestionar el règim econòmic de la seguretat social.

La Generalitat ha de garantir el **dret dels ciutadans a conèixer els tractaments mèdics** que reben i els seus possibles riscos o conseqüències per a la salut.

Article 55. Policia autònoma

La Generalitat té potestat per a crear una policia autònoma.

Aquest cos de policia vetlarà per la **seguretat pública**, protegirà a les persones i els béns, i vigilarà els edificis públics valencians.

La Generalitat té el comandament de la policia autònoma. Per a coordinar les actuacions d'aquesta policia amb els cossos i forces de seguretat de l'Estat es crea la **Junta de Seguretat**, que està presidida pel President de la Generalitat.

Article 56. Mitjans de comunicació públics

La Generalitat desenvolupa les normes que han de dirigir el sistema de ràdio i televisió, així com la resta de mitjans de comunicació valencians.

Pot també crear i mantindre mitjans de comunicació social, sempre que siguen públics i respecten les lleis.

Es crea el **Consell de l'Audiovisual de la Comunitat Valenciana** per a vetlar pel respecte dels drets, llibertats i valors de la Constitució en l'àmbit de la comunicació.

Article 57. Reial Monestir de la Valldigna

La Generalitat restaurarà i conservarà el **Reial Monestir de Santa Maria de la Valldigna**, temple històric, espiritual i cultural de l'antic Regne de València, i símbol de la grandesa del poble valencià reconegut com a nacionalitat històrica.

Real Monestir de la Valldigna.

Article 58. Registradors i notaris

Notaris: funcionaris públics que tenen autoritat per a validar els actes públics que es realitzen davant ells. Redacten i garanteixen documents com a testaments, contractes o escriptures de compra i venda de cases.

Registradors de la propietat i mercantils: funcionaris encarregats dels registres de la propietat o mercantils, oficines públiques on s'inscriu de forma oficial als propietaris dels habitatges i les empreses. El propietari d'una casa o d'una empresa és sempre qui figura en el registre.

Demarcacions: zones o àrees geogràfiques en les quals es reparteixen els registres de la propietat i les notaries.

D'acord amb les lleis de l'Estat el Consell nomenarà als **notaris** i als **registradors de la propietat i mercantils** en la Comunitat Valenciana.

El Consell participarà en la fixació de les **demarcacions** dels registres de la propietat i mercantils, demarcacions notariales i nombre de notaris, així com les oficines liquidadores d'impostos que gestionen els registradors, sempre d'acord amb les lleis de l'Estat.

Registre de la Propietat de Torrent.

TÍTOL 5

Relacions amb l'Estat i altres comunitats autònomes

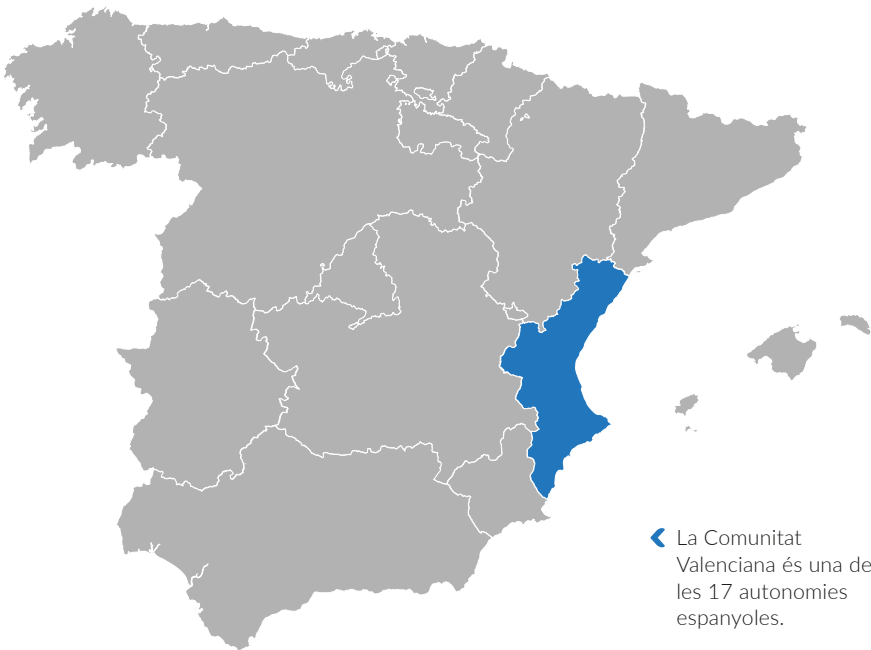
El Títol 5 detalla les relacions de la Comunitat Valenciana amb l'Estat espanyol i altres comunitats autònomes.

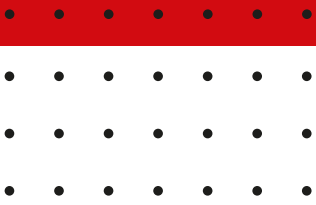
Article 59. Col·laboració institucional

La Generalitat pot col·laborar amb l'Estat i amb altres comunitats autònomes per a desenvolupar les seues competències exclusives i oferir millors servicis als valencians i valencianes.

Les Corts Valencianes han d'aprovar aqueixos acords. En alguns casos concrets, els acords han de ser autoritzats també per les Corts Generals o espanyoles.

La Comunitat Valenciana és una de les 17 autonomies espanyoles.

Les relacions de la Comunitat Valenciana amb l'Estat o amb altres regions espanyoles han de basar-se en el **respecte i solidaritat amb els altres poders i administracions**. L'Estat vigilarà per a reduir les desigualtats que puga haver-hi entre les diferents comunitats autònomes, per a no perjudicar la Comunitat Valenciana.

La Generalitat col·labora amb el govern espanyol en tot el relacionat amb temes d'immigració.

Article 60. Transferències o delegacions

Segons la Constitució Espanyola, la Comunitat Valenciana pot demanar a l'Estat transferències o **delegacions de competències** en aquelles qüestions que no recull aquest Estatut, o en unes altres no previstes inicialment en la Constitució.

TÍTOL 6

Relacions amb la Unió Europea

El Títol 6 recull les relacions de la Comunitat Valenciana amb la Unió Europea.

Article 61. Regió espanyola i europea

La Comunitat Valenciana té una delegació a Brussel·les per a defensar els interessos dels valencians i valencianes, i representar a la Comunitat davant les institucions europees.

Té també una xarxa d'oficines de promoció de negocis als països que creu que són més interessants per a les empreses valencianes.

La Comunitat té dret a ser escoltada a Europa en totes les qüestions que l'afecten directa o indirectament.

El President de la Generalitat és el representant de la Comunitat en el **Comité Europeu de les Regions**.

Comité Europeu de les Regions:
organisme de consulta de la Unió Europea compost per representants locals i regionals dels 28 països que formen la Unió Europea. A través d'ell, els representants poden donar la seua opinió sobre les lleis europees que repercuten directament a les regions i ciutats. Té la seua seu a Brussel·les.

Edifici principal del Comité Europeu de les Regions.

La Generalitat té la competència exclusiva per a desenvolupar normes i disposicions europees en l'àmbit de les seues competències. Pot també formar part i participar en organitzacions i institucions de caràcter regional creades per diverses nacions o estats.

Es crea el **Comité Valencià per als Assumptes Europeus** per a millorar la participació de la Comunitat Valenciana en les qüestions europees, i per a plantejar accions estratègiques que interessin a la Comunitat.

Sessió del Comité Europeu de les Regions.

TÍTOL 7

Acció exterior

El Títol 7 desenvolupa l'Acció exterior de la Generalitat.

Article 62. Acció exterior

La Generalitat pot participar en l'acció exterior de l'Estat quan afecte alguna de les seues competències.

També ha de ser escoltada en els casos en els quals l'afecte directa o indirectament, encara que no siga de la seua competència.

La Generalitat pot:

- Demandar a l'Estat la signatura d'acords o tractats amb altres països.
- Participar en les delegacions espanyoles en altres països, quan es negocien tractats que afecten les seues competències.
- Participar en les representacions de l'Estat davant organitzacions internacionals quan tinga interès.

- Ser informada pel govern espanyol dels tractats i convenis que afecten les seues competències.
- Executar en territori valencià els tractats i acords internacionals.
- Aprovar convenis de col·laboració de prestació de servicis amb altres regions europees.
- Establir programes i acords amb agents socials de cooperació, institucions públiques i privades, per a contribuir al desenvolupament i lluitar contra la pobresa.

TÍTOL 8

Administració local

El Títol 8 està dedicat a l'Administració Local.

Article 63. Cooperació amb entitats locals

Les entitats locals existents en territori valencià poden administrar elles mateixes els assumptes propis, sempre que respecten la Constitució i l'Estatut.

Les administracions públiques locals de la Comunitat s'han de guiar sempre pels principis de **coordinació, cooperació i col·laboració**.

Per a gestionar millor els interessos comuns i aconseguir una major coordinació, la Generalitat i els ens locals poden crear **òrgans de cooperació** en els temes en els quals tinguen compartides les competències.

▲ Ajuntament de L'Eliana.

Article 64. Municipis i autonomia local

Els municipis estan dirigits per **ajuntaments**, triats de forma democràtica en unes eleccions.

En delegar funcions i competències als ajuntaments i ens locals municipals, Les Corts afavoreixen l'autonomia local però vigilen l'eficàcia en la prestació de servicis.

Per a reforçar l'autonomia local es crea el **Fons de Cooperació Municipal de la Comunitat Valenciana**.

Article 65. Comarques

Les Corts Valencianes poden decidir per llei **dividir el territori valencià** per **comarques**, després de consultar a les entitats locals.

Fons de Cooperació Municipal de la Comunitat Valenciana: és uns diners reservats per la Generalitat Valenciana per a assegurar que les activitats, servicis i infraestructures dels municipis es puguen dur a terme. El fons impulsa l'equilibri econòmic dels municipis. Per això, tots els municipis de la Comunitat Valenciana poden beneficiar-se d'ell.

Comarques: agrupació de diferents municipis pròxims entre si per a gestionar assumptes comuns. La Comunitat Valenciana té 33 comarques, repartides al llarg de les seues tres províncies.

Article 66. Diputacions provincials

La Constitució, les lleis de l'Estat i l'Estatut permeten l'autonomia provincial. Dins de la Comunitat Valenciana, aquesta es desenvolupa a través de les **diputacions provincials**.

Les seues funcions són les recollides en les lleis de l'Estat i les delegades per la Comunitat Valenciana.

La Generalitat pot delegar en les diputacions competències que no siguen d'interés general de la Comunitat Valenciana.

Al mateix temps, la **Generalitat coordina les funcions de les diputacions que són d'interés general** per a la Comunitat Valenciana. Per a aconseguir una bona coordinació, els pressupostos de les diputacions s'uneixen als de la Generalitat.

Les diputacions provincials actuen com a institucions de la Generalitat. Per aqueixa raó, han d'acatar les seues ordres. Si alguna diputació no compleix amb les seues obligacions, el Consell pot prendre mesures per a obligar-la a complir-les.

TÍTOL 9

Economia i Hisenda

El Títol 9 descriu tot el relacionat amb l'Economia i la **Hisenda** valencianes.

Hisenda: conjunt de béns i riqueses d'una regió o Estat. És també el conjunt d'organismes públics que s'encarrega de recaptar els impostos necessaris per a poder finançar les activitats d'aqueixa regió o Estat.

Article 67. Finançament

Els tres principis en els quals es basen els pressupostos de la Generalitat són l'**autonomia**, la **suficiència** i la **solidaritat**.

La Generalitat té capacitat per a legislar en temes relacionats amb l'autonomia financera, i per a aplicar els tributs o impostos necessaris.

Els ingressos de la Comunitat Valenciana han de garantir el finançament suficient per a desenvolupar les seues competències pròpies i poder prestar els servicis públics als valencians i valencianes.

Si els ingressos de la Comunitat no foren suficients per a garantir els servicis públics mínims que sí que tenen per exemple la resta d'espanyols, el govern espanyol podrà compensar a la Comunitat igualant-la amb altres regions, segons la seua població.

Per a desenvolupar les seues competències pròpies, **la Comunitat disposa de patrimoni i hisenda propis.**

Article 68. Compensació a la Comunitat

Si es redueixen o eliminen alguns impostos a Espanya i els ingressos de la Comunitat varien per aqueix motiu, la Comunitat té dret al fet que l'Estat li compense per a no perdre possibilitats de desenvolupament i creixement futur.

Article 69. Col·laboració amb l'Estat

El **Servici Tributari Valencià** o **Agència Tributària Valenciana** és l'encarregat d'aplicar els impostos propis de la Generalitat.

Una llei orgànica detalla les competències normatives, de gestió, liquidació, recaptació o control dels impostos cedits a la Generalitat.

La Generalitat pot col·laborar amb l'Administració Tributària Estatal per a aplicar algunes funcions que li atribuisca l'Estat, a l'hora per exemple de recaptar o gestionar impostos.

Les reclamacions en matèria d'impostos propis les atenen els **òrgans econòmic-administratius** valencians.

Òrgans econòmic-administratius:
el Jurat Econòmic-Administratiu és actualment l'òrgan econòmic-administratiu propi dels valencians.

Article 70. Ens locals

Si la Generalitat estableix impostos que coincideixen amb els impostos municipals, inclourà una compensació per al municipi per a no perjudicar els seus ingressos i possibilitats de creixement.

Els ingressos dels ens locals procedents de l'Estat es rebran a través de la Generalitat, que els distribuirà d'acord amb el que diga la llei estatal.

En elaborar els seus pressupostos, els ajuntaments han de posar les mesures necessàries perquè els ciutadans i ciutadanes puguin participar en ells.

Els ens locals tenen dret al fet que l'Estat o la Generalitat els compense quan es redueixen els seus ingressos a causa d'una modificació o eliminació d'impostos.

Ens locals: es diu així als municipis o ajuntaments. Existeixen a més altres ens locals més xicotets (per exemple, pedanies) i més grans que l'ajuntament, com les mancomunitats.

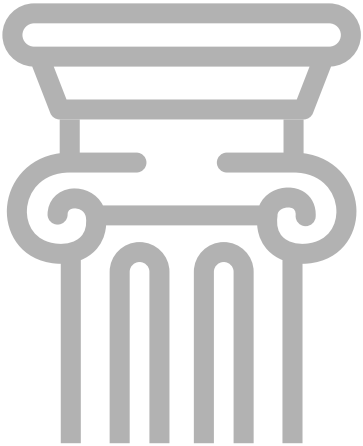

Article 71. Patrimoni de la Generalitat

El **patrimoni** de la Generalitat està compost per:

- Els béns i drets que tenia quan es va aprovar l'Estatut.
- Els béns i drets relacionats amb els servicis cedits per l'Estat.
- Els béns que procedeixen d'herències de valencians o valencianes que moren sense fer testament.
- Altres donacions i herències.
- Els béns i drets adquirits a través d'un títol jurídic.

Una llei de Les Corts regula l'administració, defensa i conservació del patrimoni de la Comunitat Valenciana.

Patrimoni:
conjunt de béns i drets
que pertanyen a una
persona, empresa o
institució.

Article 72. Hisenda de la Generalitat

La Hisenda de la Comunitat Valenciana està formada per:

- Els ingressos procedents del seu patrimoni i altres drets privats, donacions, subvencions o llegats.
- Els impostos propis.
- Els beneficis dels impostos que li cedeix l'Estat.
- Els recàrrecs sobre els impostos espanyols.
- Una part de la recaptació total de l'Estat.
- Les subvencions o assignacions dels pressupostos generals de l'Estat.
- Els mitjans de finançament propi o alié.
- Els ingressos procedents del **Fons de Compensació Interterritorial**.
- Els ingressos per multes i sancions en l'àrea de la seua competència.
- Els ingressos procedents de fons de la Unió Europea.
- Qualsevol altre tipus d'ingressos que permeten les lleis.

Fons de Compensació Interterritorial:
estalvi públic creat per a
ajudar les comunitats
autònomes en les seues
despeses d'inversió.
L'Estat l'utilitza per a
corregir les desigualtats
econòmiques que pot
haver-hi entre diferents
comunitats o territoris
espanyols.

Article 73. Cessió d'impostos

L'Estat cedeix a la Comunitat Valenciana el rendiment d'alguns impostos. Entre ells:

- La meitat de l'impost sobre la renda de les persones.
- L'impost de patrimoni.
- L'impost sobre herències i donacions.
- L'impost de transmissions patrimonials i actes jurídics documentats.
- Els impostos sobre els jocs d'atzar.
- La meitat de l'IVA.
- Més de la meitat de l'impost especial sobre la cervesa, el vi i begudes fermentades, alcohol i tabac.
- Més de la meitat de l'impost especial sobre productes intermedis i els combustibles, com el petroli.
- L'impost especial sobre l'electricitat i alguns mitjans de transport.

La cessió a la Comunitat de **tots aquests rendiments pot modificar-se** a través d'un acord entre el Govern d'Espanya i el Consell de la Generalitat.

Article 74. Participació en la recaptació de l'Estat

La participació en la recaptació total de l'Estat es decideix d'acord amb el **Parlament i el Govern de l'Estat**.

Ha de respectar-se sempre el que diu la Constitució Espanyola.

En alguns casos recollits en la llei, pot revisar-se el percentatge de participació en la recaptació de l'Estat.

Primera
Constitució
Espanyola de
1812.

Article 75. Respecte a la Constitució

La gestió, recaptació, pagament i control dels impostos cedits i propis, i les maneres de col·laborar en els impostos de l'Estat ha de respectar la Constitució Espanyola.

Article 76. Pressupost anual

El Consell ha d'elaborar el pressupost de la Generalitat, que després haurà d'aprovar Les Corts.

El pressupost de la Generalitat **es fa cada any**. Ha d'incloure els ingressos i despeses de tots els organismes públics valencians i de les empreses públiques valencianes.

Article 77. Deute públic valencià

La Generalitat Valenciana pot emetre **deute públic** per a finançar les seues despeses d'inversió, sempre amb permís de Les Corts.

L'emissió de deute públic ha de fer-se de forma coordinada amb l'Estat.

Article 78. Institucions valencianes de crèdit

Sempre que complisca amb les lleis de l'Estat, la Generalitat pot crear **institucions de crèdit** necessàries per a poder desenvolupar la seua gestió econòmica.

Article 79. Entitats i organismes públics

La Generalitat pot crear entitats i organismes per a fomentar el **desenvolupament econòmic i social, impulsar l'ocupació i promoure la cooperació** entre tots els agents que formen el sistema valencià **d'innovació i investigació**.

Totes les empreses públiques de la Generalitat han de crear-se a través d'una llei de Les Corts.

La Generalitat proposa a les persones que formen part dels òrgans de decisió i administració de les empreses públiques de l'Estat amb presència en la Comunitat.

Deute públic: és els diners que un municipi, una comunitat autònoma o un Estat ampra per a finançar la seua despesa en inversió. Després ha de retornar-ho amb interessos.

Institucions de crèdit: entitats que realitzen servicis i intercanvis financers, com per exemple inversions, préstecs i depòsits. Els bancs i les cooperatives de crèdit són algunes de les institucions de crèdit que existeixen.

Article 80. Dret al treball

La Generalitat garanteix a totes les persones el **dret a un treball digne, ben pagat, estable i en condicions de seguretat i igualtat** per a tots. El treball ha de permetre compaginar el treball i la família, així com el desenvolupament humà i professional dels treballadors.

La Generalitat garanteix també el dret a tindre una jornada de treball amb duració limitada, descansos i vacances pagades.

Perquè els treballadors puguin compaginar treball i família, **la Generalitat garantirà protecció legal i laboral a totes les mares embarassades**, així com permisos pagats per a mares i pares després del naixement dels seus fills, o per a persones que adopten a un xiquet o xiqueta.

La Generalitat impulsarà la creació de societats cooperatives i altres figures de l'economia social, per a promoure la participació dels treballadors en la propietat de les empreses. Tots els valencians i valencianes tenen dret a accedir als **servicis públics d'ocupació i formació professional**.

TÍTOL 10

Reforma de l'Estatut

El Títol 10 tracta sobre la reforma de l'Estatut d'Autonomia.

Article 81. Reforma de l'Estatut

La proposta per a reformar l'Estatut pot procedir de:

- el Consell
- una tercera part dels membres de Les Corts
- dos grups polítics parlamentaris
- o les Corts Generals.

Per a reformar l'Estatut, és necessari que l'aproven almenys dues tercers parts de Les Corts.

Si la reforma només afecta a l'ampliació de competències, serà suficient amb la majoria simple de Les Corts.

Una vegada aprovada la reforma en Les Corts, el nou text de l'Estatut es presenta en el Congrés a través d'una proposició de llei.

Si el Congrés admet la proposta, una Comissió Constitucional del Congrés la revisa. Aqueix és el camí necessari per a reformar l'Estatut.

← Sessió del Congrés dels Diputats.

Si les Corts Generals no aproven la reforma o la modifiquen, la proposta torna a Les Corts perquè s'estudie de nou. En aquest cas, les Corts Generals han d'indicar el motiu pel qual rebutgen o modifiquen la reforma i proposar possibles solucions.

Quan les Corts Generals ja han aprovat la reforma, l'Estat permet a la Generalitat consultar als valencians i valencianes si estan d'acord amb aqueixa reforma. La Generalitat té 6 mesos per a fer aqueixa consulta, i així confirmar definitivament la reforma.

L'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana va entrar en vigor el 10 de juliol de 1982, el mateix dia que es va publicar en el Butlletí Oficial de l'Estat.

A l'abril de 2006 l'Estatut va ser reformat. En els anys 1991, 1994 i 2019 ha tingut també altres xicotetes correccions o actualitzacions.

Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana en llenguatge habitual.

NOTA:
Aquest document té un caràcter divulgatiu i orientatiu. Pretén posar a la disposició de qualsevol persona interessada la informació que conté.

Per això, és necessari indicar que la informació que ofereix és merament informativa i manca d'efectes vinculants. La informació podria no ser exhaustiva, exacta o no estar actualitzada.

Aquesta versió en Lectura Fàcil de l'Estatut d'Autonomia es va acabar d'editar a València a l'octubre de 2019.

Cada any des de 1976, el 9 d'octubre els valencians celebren el Dia de la Comunitat Valenciana, per a recordar l'entrada del rei Jaume I a la ciutat de València en 1238.

